

Helse- og omsorgsdepartement

Oslo 28/04-2023

Melanors høringssvar - NOU 2023: 4 Tid for handling – Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste

Melanor er bransjeorganisasjonen for kompetansebedrifter som utvikler og leverer medisinsk utstyr, laboratorieutstyr, måleutstyr, og hjelpemidler i det norske markedet. Vi takker for muligheten til å bidra i høring om NOU 2023:4 Tid for handling – Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste.

Melanor har følgende innspill til helsepersonellkommisjonens utredning:

1. **Veksten i ressurser må vris fra drift til investeringer i teknologi og kompetanse.** Melanor viser til Riksrevisjonens undersøkelse av helseforetakenes investeringer i bygg og medisinsk-teknisk utstyr (vedlegg 14 til Dokument 3:2 (2021-2022)). Riksrevisjonen konkludere med følgende:
 - a. Bygninger og medisinsk-teknisk utstyr er sentrale innsatsfaktorer for helseforetakene i å kunne sikre et likeverdig helsetilbud av høy kvalitet og god ressursbruk. Moderne utstyr og egnede bygg i en god teknisk tilstand er nødvendige forutsetninger for å støtte opp om helseforetakenes oppgaver og helsepolitiske mål.
 - b. Det må være et sentralt mål å vri ressursinnsatsen fra personell, som er en knapp ressurs, til investeringer for å dempe det framtidige behovet for arbeidskraft i helse- og omsorgstjenesten. Riksrevisjonens undersøkelse viser at det er en risiko for at målet ikke blir nådd i helseforetak som ikke omfattes av de planlagte store byggeprosjektene. Det kan få alvorlige konsekvenser for pasienttilbudet dersom man ikke lykkes med dette.
 - c. Gjennomsnittsalderen til det medisinsk-tekniske utstyret i norske sykehus har økt fra 2015 til 2020 i et flertall av helseforetakene. Gammelt utstyr og utdaterte bygg i dårlig teknisk tilstand svekker forutsetningene for å støtte opp om helseforetakenes mål om et likeverdig og forsvarlig tjenestetilbud og god ressursbruk.
 - d. Det er varierende hvor oppdatert utstyrspark helseregionene har på medisinsk teknisk utstyr. En del helseforetak har gammelt utstyr som ikke er kompatibelt med nye løsninger, som er dyrt å drifte og vedlikeholde, og spiser uforholdsmessig mye av «potten» som kunne vært brukt til investeringer for fremtiden. Det må derfor gis klare signaler om behovet for en kraftsamling for utskifting av medisinsk teknisk utstyr.

Som en følge av dagens situasjon blir pasienter behandlet med utdaterte teknologier og prosedyrer. Dette gir ofte mer omfattende behandlinger som leder til flere innleggelsesdager, større risiko for komplikasjoner, og mer omfattende oppfølging i spesialisthelsetjenesten.

For å lykkes med en bærekraftig helsetjenestene som imøtekommer de utfordringene helsepersonellkommisjonen skisserer, mener Melanor det må legges til grunn en mer offensiv investeringsstrategi for medisinsk utstyr.

2. Helsetjenesten må gi norske helsepersonell og pasienter raskere tilgang til innovativt medisinsk utstyr.

Ifølge Menon Economics opplever om lag halvparten av leverandørene i helseindustrien den offentlige helsesektoren som lite villig til å ta i bruk nye løsninger og teknologi.

Investeringer i billediagnostikk og IVD teknologier bidrar til å oppdage sykdommer betydelig tidligere og redusere krevende behandlinger og innleggelser.

En økning i investering og innsats ved tidlig og treffsikker diagnostikk vi ha store positive konsekvenser for helsetjenester, samfunnet og ikke minst enkelte pasienter.

Tidlig diagnostikk vil i tillegg medføre mindre krevende behandlinger, lavere kostnader for helsetjenester, flere gode leveår, og overlevelsesrate for pasienter.

Melanor mener:

- a. Helsetjenesten må se nærmere på løsninger for tidlig introduksjon i kontrollerte omgivelser. Det må utvikles en mer effektiv og forutsigbar «vei inn» for tidlig opptak og innkjøp av innovativt medisinsk utstyr
- b. Helsetjenestens konkurranseevne må styrkes for å attrahere flere industri initierte kliniske utprøvnings og økt forskning i Norge
- c. Anskaffelser i helsetjenesten må i større grad enn i dag benyttes som et strategisk verktøy i understøttelsen av helsetjenestens mål.

Melanor ber derfor Helse- og omsorgsdepartementet om i oppfølgingen av helsepersonellkommisjonens utredning om å etablere gode rammebetingelser som bidrar til at Norge blir et attraktivt marked for internasjonal helseindustri gjennom bedre tilrettelegging av forskning og industri-initierte kliniske utprøvnings.

3. Kommunene har en svært fragmentert og ukoordinert bruk av løsninger

Dette gjelder både digitale løsninger, utstyr for diagnostikk, og medisinsk forbruksmateriell. Dette begrenser fleksibilitet for helsepersonell å kjenne til og bruke løsninger på tvers av kommunegrensene.

Melanor mener det på denne bakgrunn er avgjørende at det settes i gang et arbeid for å utarbeide en nasjonal strategi for medisinsk utstyr for å bidra til langsiktighet, koordinering av krav, og effektive anskaffelser som kommer både pasienter og

helsepersonell til gode.

4. Bruk av relevante digitale løsninger øker effektivitet i helsetjenester og redusere unødvendige henvendelser.

Medisinsk teknologi er en av Norges mest gründerintensive næringer, hvor innovasjonstakten er høy. Utviklingen av smarte helseløsninger skjer både i Norge og globalt, noe som gir mange muligheter til å fornye helse- og omsorgstjenestene fremover. Ved hjelp av utstrakt bruk og utvikling av teknologi, kan helsepersonellens ressurser i større grad fokuseres/prioriteres inn på oppfølging av pasientene.

norske leverandører som har utviklet fremtidsrettede løsninger som bidrar til høyere effektivitet i oppgaveløsningen. Det er allikevel fortsatt en altfor lang vei mellom tilgjengelige løsninger i markedet, og implementering i helse- og omsorgstjenestene.

Økt produktivitet i tråd med anbefalingene i NOU 2023: 4 vil i stor grad ha sammenheng med hvor godt helse- og omsorgstjenesten lykkes i å ta i bruk nye verktøy utviklet i markedet.

Melanor ber Helse- og omsorgsdepartementet, i samarbeid med Næringsdepartementet, om å følge opp Helsenæringsmeldingen med nye tiltak om understøtter behovene slik de fremkommer av kommisjonens utredning.

5. Samarbeid fremmer innovasjon - økt samarbeid med næringslivet må være et tydelig uttalt utviklingsområde. Dersom vi skal få en kultur for samarbeid mellom helsetjenesten og næringslivet, må dette fremheves på alle organisatoriske nivå og relevante sammenhenger. Med utgangspunkt i målet om pasientens helsetjeneste er næringslivet en ressurs som bør benyttes aktivt. Dialog om tjenestens behov og næringslivets mulige løsninger er viktig for å gi både helsepersonell og pasientene bedre tilbud.

Melanor håper derfor Helse- og omsorgsdepartementet kan bidra til at det etableres flere gode arenaer for informasjonsutveksling og samarbeid mellom klinikk og næringsliv.

6. Ref. til tidligere innspill til digitalisering i nasjonal helse- og samhandlingsplan. Melanor ønsker å benytte anledningen til å vise til vårt innspill gitt til Helse- og omsorgsdepartementet i anledning Nasjonal helse- og samhandlingsplan.

- a. Melanor mener planen som et overordnet verktøy har en god tilnærming til hvordan teknologi og digitalisering kan bidra til å effektivisere og styrke samhandling i helsetjenesten, men vi vil påpeke at vi ser en svakhet ved at teknologi og digitalisering kan tolkes for snevert, da digitalisering handler om mye mer enn IT-systemer.
- b. Melanor ønsker å fremheve viktigheten av og ber om at departementet løfter medisinsk utstyr som en sentral innsatsfaktor for å bidra til økt effektivisering i helse tjenester, og behandle flere pasienter med færre hender, og levere høy helsetjenesters kvalitet.
- c. Medisinsk utstyr er opphavskilde til data som overføres til andre digitale løsninger. Dette har direkte betydning for behandling, pasientforløpet og den digitale

samhandlingen. Lav investeringstakt vanskeligjør ønsket utvikling, slik Riksrevisjonen har påpekt. Gammelt utstyr utgjør også en sikkerhetsrisiko og kan fungere som brohode inn til andre mer sentrale IT-systemer.

Uten en overordnet strategi for medisinsk utstyr som gir felles retning med tydelige forventninger og langsiktighet i utvikling og bruk av medisinsk utstyr, kan underinvestering medføre at effektivisering av helsetjenester, på mange områder, kan bli svært vanskelig. For å lykkes må det ligge en felles nasjonal strategi til grunn som også innrettes mot en videreutvikling av virkemiddelapparatet, og hvor det ligger en tydelig rolle og ansvarsdeling til grunn.

Industrien tilbyr flere finansieringsmodeller hvor aktører deler finansieringsrisikoen, som operasjonell eller finansiell leasing, med eller uten utkjøpsavtale, leie eller «fee per use». Disse muligheter har vært i svært liten grad benyttet og kunne bidra til en raskere implementering av nyere løsninger, uten store investeringer.

Vi håper departementet ser viktigheten av å løfte frem innsatsfaktoren medisinsk utstyr for å være i stand til å møte de store utfordringene som ligger foran helse- og omsorgstjenesten i årene som kommer.

Med vennlig hilsen

Melanor – Bransjeorganisasjonen for medtek og lab

Jan Ivar Ingebrigtsen
Direktør i Markedstilgang

Catherine Capdeville
Direktør i Næringspolitikk